

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. Qualiter falsum committant testes, Judices, Advocati, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

QUÆSTIO XX. IN TITULUM XX. DE CRIMINE FALSI.

1083

Uamvis falsum interdum sumatur pro injusto s. *præterea* Instit. Quibus modis jus. &c. proprie tamen est, quod veritate caret. Sic rescriptum, falsum dicitur, quod non emanavit à Papa, & tamen apparet emanasse, c. *sua nobis*, de offic. Vicarii, sic falsus Tutor verè dicitur, qui Tutor non est, & falsum testamentum, quod testamentum non est L. *Paulus* ff. de V. S. Ceterum Crimen Falsi est veritatis immutatio, vel perversio, facta dolo, seu animo pravo in alterius fraudem, sic, ut alteri noceat, vel nocere possit. Hinc ad crimen falsi, prout agitur de illo, h. t. tria requiruntur. Primum est *dolus* per L. 27. C. h. t. ibi: *cum non nisi dolo falsum continentur, crimini subjunguntur*. Non sufficit autem dolus *presumptus*, sed requiritur *probatas*; potius enim errore factum presumatur, quàm animo decipiendi, uti presumit ipse Imperator L. 5. C. de his, qui sibi adscribunt in testamento, ibi: *pæna legis Cornelia tibi remittitur, in quam credo, te magis errore, quam malitiâ incurrisse*. Secundò requiritur, veritatis immutatio; quod non contingit quocunque mendacio, aut dicto falso ex mero errore; sed ex dolo, ut colligitur ex L. 23. ff. ad L. Cornel. de falsis, ut si quis, errans in computu rationum, dicat, summam esse centum, cum in re sit minus. Tertio requiritur, ut per hujusmodi dolosam veritatis perversionem damnum tertio inferatur; quod intellige, ut censetur *Falsarius quoad pœnam ordinariam*, cum ad hanc regulariter non sufficiat solus conatus; hic enim in pœnis mitius punitur, nisi ob atrocitatem criminis expressè lex statueret etiam *conatus* pœnam ordinariam.

1084

Crimen falsi, præcipuè quatuor modis committitur. 1. *dicto*, seu verbo, ut si testis falsum deponat in iudicio, vel Judex iniquam sententiam ferat. 2. *Scripto*, seu scripturâ, ut si quis falsas literas, vel instrumentum conficiat. 3. *Re*, vel *facto*,

ut si quis falsam monetam cudat, falsas menuras, vel falsa pondera faciat, aut falsum partum supponat. 4. *Usu*, vel potius abusu, ut si quis falsis probationibus utatur. Crimen falsi est crimen *publicum*, ita, ut quilibet de populo illud accusare possit; Nam puniri hoc crimen in foro Ecclesiastico; & puniri etiam posse in foro seculari colligitur ex c. *ad Falsariorum* 7. h. t. ibi: *statuentes, ut Clerici, qui falsarii fuerint deprebenti, omnibus beneficiis Ecclesiasticis perpetuò sint privati, ita, quod qui per se falsitatis vitium exercuerit, postquam per Ecclesiasticum Judicem fuerint degradati, seculari potestati tradantur, secundum constitutiones legitimas puniendi; per quam & Laici, qui fuerint de falsitate convicti, legitime puniantur*. Est etiam crimen *exceptum*, & in remissione, ac dispositione generali non comprehensum. Unde Falsarius est, qui crimine falsi tenetur c. *ad Falsariorum* 7. de crimine falsi.

ARTICULUS I.

Qualiter falsum committant testes, Judices, Advocati, &c.

R Esp. quòd *Testis*, in iudicio deponens falsum, seu dolo malo pervertens veritatem, sit falsarius, & committat crimen falsi. Sic Julius Clarus l. 5. sent. s. *falsum*. n. 5. L. *qui falso*, ff. de Testibus c. *Falsidicus* 1. h. t. Item *occultans veritatem*, aut *verum tacendo suppressans*, si juravit se veritatem dicturum super certo articulo, & legitime interrogatus tacuit: secus est, si simpliciter juravit, se ad interrogata responsurum; quia si non interrogetur de aliquo puncto, & circa illud solum veritatem taceat, non committit crimen falsi; quia vi juramenti plus non tenetur, quàm ad interrogata respondere. Idem dic de illo, qui subornat dono, vel pretio testem, ut in iudicio falsum deponat; vel scienter in iudicio falsum testem producat, vel falsi testis dicto utitur. Sic Clarus cit. n. 2. & 4. In idem crimen falsi incidit testis, qui

in sua depositione dicit. *Se non ricordari de illo, de quo reverà recordatur, vel saltem potest ac debet verisimiliter recordari*: secus si probabiliter non recordetur; quia probabilis oblivio testem à falso excusat; Farinacius in praxi criminali p. 2. tract. de Testibus q. 67. n. 224. qui in sequentibus docet, eodem falsi crimine teneri testem, qui deponit obscure, versute, vel per malitiam eo fine, ut ejus depositio producenti non profit.

1086 Præterea notandum, crimen falsi committi etiam à Judice, qui pecunia corruptus, verbo seu dicto, vel aliàs dolo malo contra leges, vel constitutiones sententiam tulit, L. 1. §. *Sed etsi iudex* ff. ad leges Cornel. de falsis, ibi: *Et qui iudicem corruperit, corrumpendumvè curaverit; Sed etsi iudex constitutiones Principum neglexerit, punitur*, id, quod etiam procedit de Advocato, qui parti adversa causam prodit; talis enim, ut falsarius punitur. L. 1. §. 1. ff. eodem. Idem est, si quis in Judicio causas partium referens, addat falsum, vel demat verum ad causæ meritum pertinens. Sic enim reverà pervertit veritatem.

1087 Poenà falsi eum esse plectendum, qui testimonii dicendi causà accipit pecuniam, & verum dixit, affirmant apud Pirhing, Mynsingerus, & Harprechtius ex L. 1. §. *Sed etsi quis* ff. ad legem Corneliam, de fals. quia *venale testimonium, non est testimonium veritatis*, ut dicitur c. *Nolite*, 11. q. 3. & c. *fin.* 14. q. 5. Sed contrarium videtur verius; quia talis non pervertit veritatem; ideo solum arbitrio Judicis coercendus est. Nam *falsitas nemini nociva, non punitur poenà ordinarià*, ut docet Barbosa, in c. 1. de crimine falsi n. 5.

1088 Præter hæc not. Falsarius annumerari eum, qui falsas testificationes faciendas, vel falsa inspicienda, dolo malo conceperit; item, qui ob instituendam advocatorem, testimoniove, pecuniam acceperit, pactusque fecerit, vel societatem coierit ad obligationem innocentium; & L. 20. ff. h. t. qui ad litem instruendam advocatorem, testibus, pecuniam acceperit, obligationem, vel pactorem fecerunt, societatem inierunt, ut aliquid eorum fieret, caverunt. Ubi notat Haunoldus Tom. 6. de Just. tr. 2. n. 180. in hoc casu non requiri, ut effectus, hoc est, alterius damnum sequatur. Et ideo, si ex falso testimonio aliquis ad mortem damnaretur, falsarius

Tom. V.

ut proditor, & homicida puniretur per L. 1. §. 1. ff. ad L. Cornel. de sicariis, ibi: *qui-ve falsum testimonium dolo malo dixerit, quo quis publico iudicio rei capitalis damnaretur.*

Pœna hujus delicti, spectato jure civili 1089 li, in Ordin. criminali Carolina, relinquatur arbitrio Judicis, & iudicio prudentum consulendorum pro diversitate, & gravitate delicti. Sic Haunold cit. n. 178. quod etiam tenent Clarus. §. *Falsus* n. 32. Farinac. in praxi crimin. p. 6. l. 5. tit. 16. q. 16. volentes, si crimen in iudicio commissum sit, præsertim circa acta causæ, perdi causam. Quamvis autem in cit. Carolin. a. 112. & seqq. fiat aliqua specificatio poenæ, cum dicitur *falsarium relegandum, vel virgis cadendum*, vel alià poena simili, pro qualitate delicti; ea tamen specificatio non est ultimata. Et tamen in jure communi cit. L. 1. §. *fin.* dicatur: *pœna falsi, vel quasi falsi, est deportatio, & omnium bonorum publicatio; & si servus aliquid eorum admisserit, ultimum supplicium*: deportatio tamen hodie non est in usu sed bannum, seu relegatio; & publicatio bonorum correctæ est in Authent. *Bona*, de bonis præscriptis, quamvis quandoque possit extendi ad manûs amputationem jure Novellarum, vel etiam ultimum supplicium, per L. 22. C. h. t. ibi: *supplicio capitali, si id exigat magnitudo commissi, vel deportatione ei imminente.*

ARTICULUS II.

De crimine falsi circa literas Apostolicas.

1090 Cùm circa rescripta, seu literas Apostolicas plurimæ fraudes, & falsitates, seu deceptiones contingant, plura in hoc puncto constituta sunt, breviter tamen expedienda; vel potius solum indicanda ex c. *licet* h. t. ubi ponuntur novem modi falsandi literas Papales, & sunt seqq. Primum indicium falsi, in literis Apostolicis commissi, est, si falsa bulla falsis literis apponitur. 2. si filum de vera bulla ex toto extrahatur, & per aliud filum immissum falsis literis inferatur. 3. si filum ab ea parte, in qua charta plicatur, incisum, cum vera bulla falsis literis inferatur. 4. cum à superiore parte bullæ altera pars fili sub plumbo rescinditur, & per idem filum falsis inserta reducatur infra plumbum. 5. cum literis bullatis, & redditis, aliquid in eis per rasuram tenuem immutatur. 6. cum charta

Gg

charta